

Täysistunto

Torstai 8.4.2021 klo 16.00—19.18

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 32/2021 vp

Valiokunnan mietintö StVM 9/2021 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö StVM 9/2021 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Edustaja Lohi, valiokunnan puheenjohtaja.

Keskustelu

17.46 **Markus Lohi kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Esittelen tässä sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:ien muuttamisesta.

Arvoisa puhemies! Ravitsemisliikkeiden toimintaa rajoitetaan voimakkaasti poikkeusolojen aikana. Useilla alueilla on voimassa ravitsemisliikkeiden sulkua, ja muilla alueilla ravitsemisliikkeiden toimintaa rajoitetaan tartuntatautilain sääntelyllä sekä sen nojalla annettulla valtioneuvoston asetuksella. Ravitsemisliikkeille voidaan tartuntatautilain nojalla asettaa tilapäisiä rajoituksia ja velvoitteita liittyen niiden aukioloon, anniskeluoikeuksiin, asiakaspaikkojen käyttöasteeseen ja toiminnan järjestämiseen koronavirustartuntojen leviämisen estämiseksi.

Nyt ehdotetulla esityksellä on tarkoitus varautua sulkutilan jälkeiseen aikaan mahdollistamalla valtioneuvostolle toimivalta antaa epidemiatilanteen niin vaatiessa tiukempia rajoituksia kuin mitä voimassa oleva tartuntatautilaki mahdollistaa.

Perustuslakivaliokunta on covid-19-epidemian torjuntaan liittyviä ravitsemusliikkeiden rajoituksia koskevan sääntelyn yhteydessä edellyttänyt rajoitusten välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta. Perustuslakivaliokunta on korostanut, että välttämättömyysedellytyksen tulee säädöspäätöksessä ohjata päätöksentekoa alueellisesta soveltamisesta ja ettei rajoituksia voida säätää tai pitää voimassa sellaisilla alueilla, joilla se ei ole tartuntatautilaitteen vuoksi välttämätöntä. Alueellisen eriytymisen lisäksi perustuslakivaliokunta katsoi, että rajoitustoimenpiteistä on säädettävä myös erityyppisten ravitsemusliikkeiden osalta erityisesti siten, että rajoitukset ovat välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi juuri niissä. Perustuslakivaliokunnan mukaan välttämättömyyttä on siten arvioitava myös alueelliselta ja asialliselta kannalta ja arviossa on otettava huomioon mahdollisimman ajantasainen tilannekuva epidemiassa.

Muutama sana tilannearviosta epidemian suhteen: Koko maan ilmaantuvuus on laskenut viimeisen kahden viikon aikana. Ilmaantuvuus oli 8.—21. maaliskuuta välisenä aikana 174, ja 22. maaliskuuta — 4. huhtikuuta se oli 123. Vaikka uusien tartuntojen kasvu on vii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

meisten viikkojen osalta tahtunut, ei koronavirusepidemia ole valiokunnan saaman selvityksen mukaan toistaiseksi kääntynyt todettavien tapausten tai sairaalahoitoa tarvitsevien sairastumisten suhteen sellaiseen selvään ja riittävään laskuun, jonka perusteella voisi vielä tässä vaiheessa arvioida, että aikuisväestöä koskevia fyysisten kontaktien rajoituksia voisi vähentää. Jos näin tehtäisiin, olisi olemassa korkea todennäköisyys, että epidemia entisestään kiihtyisi johtaen mahdollisesti terveydenhuollon ylikuormittumiseen sekä väestön hengen ja terveyden vaarantumiseen.

Ravitsemusliikkeissä asioiminen on valiokunnan Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselta saaman selvityksen mukaan todettu useissa tutkimuksissa merkittäväksi covid-19-tartuntoja levittäväksi toiminnaksi. Euroopan tautien ehkäisy- ja -valvontakeskuksen syyskuussa 2020 keräämien tietojen mukaan yhteensä 25 EU:n jäsenmaata on sulkenut ravitsemusliikkeitä osana covid-19-epidemian torjuntaa. Suomessa ravitsemusliikkeet olivat suljettuina kevään 2020 aikana, ja niiden anniskelu- ja aukioloaikoja sekä asiakaspaikkoja on rajoitettu alueellisesti epidemiatilanteen mukaan syksyllä 2020 ja alkuvuodesta 2021. Riski on ollut suurin niissä ravitsemusliikkeissä, joissa alkoholin anniskelu muodostaa suuren osan tuloista, mutta tartuntoja on todettu myös pääasiassa ruokailuun keskittyvissä ravitsemusliikkeissä.

Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ravitsemusliikkeissä tapahtuneita raportoituja tartuntoja on ollut viikoilla 1—8 yhteensä 515. Tartuntojen lukumäärän jakautumisesta ei kuitenkaan ole toimitettu valiokunnalle tietoa. Kokonaistartuntojen määrä on selvityksen mukaan samalla ajalla yli 21 000. Ravintoloissa todetut tartunnat ovat siten 2,4 prosenttia kaikista tartunnoista. Merkittävää osaa tartuntaketjuista ei ole kuitenkaan pystytty jäljittämään.

Sosiaali- ja terveysvaliokunta pitää hallituksen esityksessä tarkoitettua varautumista välttämättömänä epidemian torjunnan näkökulmasta. Valiokunta korostaa, että lakiesityksessä ei säädetä uusia rajoituksia suoraan voimaan, vaan esityksen tarkoituksena on varmistaa, että valtioneuvosto voi epidemiatilanteen niin vaatiessa säätää oikeasuhtaisia ja välttämättömiä rajoituksia, joilla ihmisten välisiä kontakteja vähennetään ravitsemusliikkeiden toiminnan yhteydessä. Ehdotetuilla rajoitusten laajennuksilla on siten tarkoituksena mahdollistaa valtioneuvostolle laajempi toimivalta vähentää sellaisten olosuhteiden syntymistä, joissa riski tartunnoille olisi suuri. Valiokunta pitää siten esitystä epidemian leviämisen estämiseksi perusteltuna ja puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä.

Arvoisa puhemies! Nostan vielä muutamia keskeisiä huomioita tästä aika pitkästäkin valiokunnan mietinnöstä.

Ensimmäinen niistä on se, että valiokunta painottaa, että myös 58 a §:n 3 ja 4 momenttien mahdollistamien tiukempien rajoitusten käyttöönotto edellyttää valtioneuvostolta punnintaa asetuksella annettavan sääntelyn välttämättömyydestä, oikeasuhtaisuudesta ja tarkkarajaisuudesta. Sosiaali- ja terveysvaliokunta on todennut jo aiemman ravintolarajoituksia koskevan sääntelyn yhteydessä, että rajoitukset tulee kohdentaa ravitsemusliiketoimintaan vain niillä alueilla ja siltä osin kuin se on välttämätöntä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen ehkäisemiseksi.

Välttämättömyysedellytystä tulee arvioida myös liiketoiminnaltaan erityyppisten ravitsemusliikkeiden osalta erikseen samalla alueella. Valiokunta on lisäksi todennut, että punninta tulee tehdä myös kunkin rajoitustoimen osalta erikseen. Sääntelymallista johtuu siten valtioneuvostolle perusteluvelvollisuus kunkin rajoitustoimen välttämättömyyden alueellisesta sekä ravitsemusliiketyypikohtaisesta välttämättömyydestä. Tiukempien rajoi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

tusten käyttöönoton mahdollisuus edellyttää hallituksen esityksen mukaan sitä, että sekä valtakunnallisia olosuhteita koskevat edellytykset että alueellisia olosuhteita koskevat edellytykset täyttyvät samanaikaisesti.

Valiokunta toteaa lisäksi, että tason 2 toimenpiteissä on kyse valtioneuvoston suosituksista. Näin ollen ne eivät sellaisinaan voi olla oikeusperuste ravitsemusliikkeiden tiukempien rajoitusten käyttöönotolle, vaan tiukempien rajoitusten tulee perustua edellä todettuihin, eri tavoin eriytettyihin välttämättömyyspunnintoihin sekä 58 a §:n 4 momentin mukaisesti valtakunnallisiin ja alueellisiin edellytyksiin.

Sitten muutama sana mietinnöstä alueellisesta soveltamisalasta. Perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan tavoin myös sosiaali- ja terveysvaliokunta on jo aiemmin edellyttänyt alueellisen soveltamisalan kohdentamista välttämättömyyspunninnan myötä esimerkiksi maakuntaan, sairaanhoitopiiriin tai kuntaan. Sosiaali- ja terveysvaliokunta huomauttaa, että toistaiseksi annetuissa valtioneuvoston asetuksissa on rajoitukset säädetty maakuntakohtaisesti lukuun ottamatta viimeisintä sulkutilan jatkoa koskevaa asetusta, jossa Lapin maakunnan osalta sääntely pohjautuu kuntakohtaiseen arvioon. Jatkossa arvion pitää laajemmin olla perusteltu myös maakuntaa tai sairaanhoitopiiriä hienojakoisemmin.

Vaikka ihmisten välisiä kontakteja tapahtuu kaikenlaisessa ravitsemusliiketoiminnassa, kontaktien luonne ja syntyvät riskit vaihtelevat erilaisissa ravitsemusliikkeissä. Ravitsemusliikkeiden toimintamallissa ratkaisevaa tartuntariskien näkökulmasta on tapahtuvien sosiaalisten lähikontaktien määrä ja luonne. Valiokunnan saamasta selvityksestä ei ilmene tarkemmin, millaisissa ravitsemusliikkeissä tartunnat ovat levinneet. Perustuslakivaliokunnan lausunnossa on kuitenkin edellytetty, että rajoituksista on säädettävä myös erityyppisten ravitsemusliikkeiden osalta erityisesti siten, että rajoitukset ovat välttämättömiä juuri niissä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Tästä asiasta valiokunnan mietintöön sisältyy myös lausumaehdotus.

Jos puhemies sallii, niin jatkan vielä tässä — aika pitkä tämä valiokunnan mietintö — muutaman kohdan osalta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: No, puhemies sallii.

Haluan nostaa täältä esille vielä muutaman valiokunnan erikseen nostaman erityisen kysymyksen. Yksi niistä on se, että valiokunta kiinnittää erityistä huomiota siihen, että ruokaravintoloiden sulkeminen ennen kello 21:tä tarkoittaa tosiasiaassa useiden ruokaravintoloiden sulkemista. Ruokaravintoloiden osalta sulkemisen asetuksella ennen 21:tä tulee olla erityisen korkean kynnyksen takana. Mikäli epidemiatilanne on niin vaikea, että sulkeminen olisi ruokaravintoloiden osalta välttämätöntä ennen kello 21:tä, tulisi valiokunnan mielestä valtioneuvoston mieluummin harkita ravintoloiden kokonaissulun säätämistä erillisen lain nojalla. Tällöin ravintolat saisivat korvauksen menetyksistään selkeämmällä mekanismilla.

Valiokunta toteaa lisäksi, että valtioneuvostolla on mahdollisuus puuttua taudin leviämiseen myös esimerkiksi asiakaspaikkojen etäisyyksiä koskevien vaatimusten kautta, jolloin asiakaspaikkamäärää koskevat rajoitukset voisivat olla väljemmät. Lievempien rajoitusten käytön tulee olla aina ensisijaista.

Valiokunta ottaa esille myös ravitsemusliikkeiden ulkotilat erikseen ja toteaa, että vaikka tartuntatautilain säännöksissä sisä- ja ulkotiloissa ei ole erillistä sääntelyä, eivät lain

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

säännökset edellyttä, että asetuksella säädettävien rajoitusten tulisi olla ravitsemusliikkeiden sisä- ja ulkotilojen anniskelu- ja aukioloaikojen osalta yhtenevät.

Arvoisa puhemies! Haluan tässä lopuksi vielä todeta valiokunnan lausumaehdotukset. Valiokunta ehdottaa kolmea lausumaa.

Ensimmäinen niistä kuuluu seuraavasti: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus suhteuttaa lain perusteella annettavissa asetuksissa rajoitukset kunkin alueen vallitsevaan epidemiatilanteeseen ja tarvittaessa rajoitukset tulee asettaa eriytetysti maakuntaa pienemmälle alueelle.”

Toinen lausumaehdotus: ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa lain perusteella annettavissa asetuksissa huomioon eri ravintolatyyppejen (ravitsemisliikkeet, joiden pääasiallisena ravitsemistoimintana on tarjota maksusta alkoholijuomia, sekä muut ravitsemisliikkeet) sekä sisä- ja ulkotilojen erilaiset riskiprofiilit ja vähäriskisempään toimintaan suunnataan kevyempiä aukiolo- ja anniskeluaikarajoituksia.”

Kolmas lausumaehdotus valiokunnalla on: ”Eduskunta edellyttää, että rajoituksista aiheutuvia taloudellisia menetyksiä kompensoidaan ravitsemisliikkeille.”

Arvoisa puhemies! Valiokunnan mietintö ei ollut yksimielinen, vaan siihen on jätetty kaksi eriävää mielipidettä hylkäsesityksineen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

18.00 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies! Hyvät edustajakollegat ja valiokunnan puheenjohtaja! Sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietintö tartuntatautilain 58 a ja 58 b §:ien muuttamisesta on meillä käsittelyssä, ja tässähän on kyse siis toimenpiteistä, joita maamme hallitus, pääministeri Sanna Marinin hallitus, haluaa ravintola-alalle tehdä sen jälkeen, kun tämä kolme viikkoa plus kolme viikkoa eli kuusiviikkoinen ravintolasulku päättyy.

Tässä esityksessähän on käyty läpi aika laajasti näitä aiempia päätöksiä, joita ravintola-alalle on tehty, ja haluan nyt kyllä todeta sen, että kahviloiden, lounasravintoloiden, ruokaravintoloiden ja kaikkien ravitsemusliikkeiden kassat, arvon hallitus, ovat tyhjiä. Ne eivät tule selviämään, monetkaan, enää tätä toista kolmen viikon jaksoa, ja pahaa pelkään, että tämä päätös, joka nyt antaa hallitukselle asetuksella mahdollisuuden määrätä käytännössä ravintolat hyvin tukalaan asemaan, tulee aiheuttamaan lisää konkurssseja.

Tässä on käyty hyvin perusteellisesti läpi rajoitusten välttämättömyyttä ja oikeasuhtaisuutta, aiempia perustuslakivaliokunnan lausuntoja, joita myös valiokunnan puheenjohtaja Lohi tuossa edellä siteerasi. Puhutaan välttämättömyydestä, oikeasuhtaisuudesta: ”Perustuslakivaliokunta on korostanut, että välttämättömyytedellytyksen tulee säädösperspektiivisesti ohjata päätöksentekoa alueellisesta soveltamisesta ja ettei rajoituksia voida säätää tai pitää voimassa sellaisilla alueilla, joissa se ei ole tartuntatautilanteen vuoksi välttämätöntä.” Näin perustuslakivaliokunta on lausunut ja jatkanut: ”Alueellisen eriyttämisen lisäksi perustuslakivaliokunta katsoi, että rajoitustoimenpiteistä on säädettävä myös erityyppisten ravitsemisliikkeiden osalta eriytetysti siten, että rajoitukset ovat välttämättömiä juuri niissä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi.”

Perustuslakivaliokunta on myös nostanut esille lukuisia muita tilanteita ja tuonut esille muun muassa sen, että rajoitusten pitää olla välttämättömiä yleisvaarallisen tartuntataudin leviämisen estämiseksi niillä alueilla ja ravitsemisliikkeissä, joita ne koskevat. Perustuslakivaliokunnan mukaan välttämättömyyttä on siten arvioitava myös alueelliselta ja asiall-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

selta kannalta ja arviossa on otettava huomioon mahdollisimman ajantasainen tilannekuva epidemiasta.

No, nyt jo tässä aiemmin tätä ravintolasulkua käsiteltäessä otin esille Iltalehden uutisen 3.4.2021, jossa ravintoloitsijat toteavat, että epäilemättä, alueita on kohdeltu epäoikeudenmukaisesti. Yksi maakunta on saanut erityiskohtelun, ja siellä on alueellisesti pystytty kuntakohtaisesti rajaamaan tätä. Lapissa siis on toimittu niin, että vain yhteen kuntaan nämä rajoitteet jäivät, eli Leville, Kittilään, ja muut kunnat vapautettiin siitä.

Mutta tätä arviota ette, arvoisa hallitus, tehneet muihin matalan koronatilanteen maakuntiin, ja silloin jo vetosin, että perustuslakivaliokunta puheenjohtaja Rinteen johdolla kävisi perusteellisesti läpi, onko tässä kohdeltu alueita yhdenmukaisesti perustuslain näkökulmasta ja onko myös ravintoloita ja ravitsemusliikkeitä kohdeltu yhdenmukaisesti koronatilanteen näkökulmasta. Tässä Iltalehden Tommi Parkkosen jutussa on 24 kuntaa, joissa on alle viisi tartuntaa koko koronaepidemian aikana, silti ravintolat on määrätty kiinni.

No, sitten tässä tämänkertaisessakin esityksessä, niin kuin edustaja, puheenjohtaja Lohi tuossa kertoi, valiokunta jälleen edellyttää vahvasti, että kun näitä toimenpiteitä tehdään, hallitus suhteuttaa lain perusteella annettavissa asetuksissa rajoitukset kunkin alueen valitsevaan epidemiatilanteeseen ja tarvittaessa rajoitukset tulee asettaa eriytetysti maakuntaa pienemmälle alueelle. Tämä tavoite on ollut jo lukuisissa eduskunnan mietinnöissä ja tullut jo eduskunnan päätökseksi, mutta hallitus ei näitä noudata. Tässä samaisessa Iltalehden jutussa pääministeri Sanna Marin toteaa: ”Eduskunta on edellyttänyt, että isoilla laajoilla alueilla meidän pitäisi pyrkiä arvioimaan tautitilannetta myös maakuntaa pienemmissä alueissa. THL on omalta osaltaan todennut, että he eivät pysty tekemään maakuntatasoista pienempää kuntakohtaista arviointia.” Nyt jälleen vedotaan tähän samaan ja annetaan meidän vasemmistohallitukselle lupa käyttää asetusvaltaa näiden paikkojen kiinni laittamiseksi, ja sen takia en itse ole enää innostunut siitä, että me annamme tällaista valtaa, missä ei eduskunnan jo lukuisat kerrat antamaa vaadetta täytetä.

Nämä tavoitteet, joita lausumaehdotuksissa on muitakin, ovat jo hyviä. Ravintolatyyppejä pitäisi rajata pois, mutta kun näin ei ole tapahtunut, niin itse en usko, että niin tulee tapahtumaan jatkossakaan. Tai sitten hallitus on vain valmis kompensoimaan ravitsemusliikkeille aiheutuvia taloudellisia menetyksiä — ei täysimääräisesti.

Perussuomalaisten vastalause on huomattavasti parempi ja perustellumpi, ja siellä vedotaan, että pitää tehdä faktapohjaista päätöksentekoa, kiinteät kulut korvata täysimääräisesti, täysi työttömyysturva ja niin poispäin. Perussuomalaisille täytyy antaa kiitosta. He ovat tehneet työnsä paremmin kuin te, arvoisa hallitus.

No, kokoomus esittää tähän esitykseen hylkyä. Meillä on vastalause, jossa tuomme huolen ravintola-alan tukalasta tilanteesta laajasti esille. Meillä on tähän siis hylkäysesitys mutta myös vastalause, jossa on yhteensä viisi lausumaehdotusta, joissa me haluamme tuoda esille sen, että pitää kohdistaa tarkemmin näitä toimenpiteitä: pitää sallia esimerkiksi ulkona anniskelu tai ruuan syönti terassilla, erottaa ruokaravintolat yökerhoista ja karaokebaareista, kahvilat pubeista ja niin poispäin. Tämä esitys, jonka te, arvoisa hallitus, olette tehneet, on kyllä kohtuuton näille ravintoloille, ja tämä tulee johtamaan, puheenjohtaja Lohi, lukuisiin konkursseihin niin Lapin matkailussa kuin matkailu- ja ravintola-alalla läpi koko Suomenmaan. Tätä ei voi hyväksyä, ja sen takia kokoomus esittää tämän hylkäämistä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi, vastauspuheenvuoro.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

18.08 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan todeta edustaja Heinoselle, että maakuntaa tai sairaanhoitopiiriä hienojakoisempi — eli kuntapohjainen — maantieteellinen tarkastelu perustui talousvaliokunnan mietintöön, joka sisältyy tuohon niin sanottuun mara-lain muutokseen. Ja siellä perusteluissa ei todeta perusteeksi sitä, että jollakin alueella on taudilla alhainen ilmaantuvuus, vaan että niillä alueilla, niissä maakunnissa, joissa on pitkät etäisyydet ja harva asutus, voidaan tarkastella tätä, ja siihen ovat perustuneet hallituksen linjaukset.

Niitä maakuntia varmasti — kun niitä kriteereitä ei tarkkaan ole eduskunnan päätöksissä määriteltä — voi olla ehkä useampiakin. Mutta ei se tarkoita, että Suomessa joka kunnassa, jossa olisi alhainen ilmaantuvuus, voitaisiin siirtyä tällä tavalla kuntakohtaiseen tarkasteluun. Se ei ollut eduskunnan tahto, ja hallitus on toiminut eduskunnan tahdon mukaisesti tässä.

Toinen asia, johon haluan viitata, kun sanotte, että pitäisi tutkia, onko perustuslain mukaista, että eri maakuntia kohdellaan eri tavalla: Ei perustuslaki tunne maakuntien yhdenvertaisuutta. Siellä puhutaan kansalaisten, ihmisten yhdenvertaisuudesta, ei yritysten eikä maakuntien tai kuntien yhdenvertaisuudesta, vaan perustuslain 6 § lähtee siitä, että ihmisiä pitää kohdella yhdenvertaisesti. Toki siitä voi johtua sitten välillisesti jotakin, ettei [Puhemies: Minuutti on mennyt!] yrityksiäkään...

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen, vastauspuheenvuoro.

18.10 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mutta, puheenjohtaja Lohi, te ette tehneet tätä arviota kuin Lapin kohdalla. Miksi te ette tehneet sitä muiden maakuntien kohdalla? Teidän takananne normaalisti istuva entinen keskustan puheenjohtaja, edustaja Kulmuni nosti esille näitä ongelmia, ja hän oli meidän kanssamme täysin samaa mieltä, että olisi pitänyt tarkastella Kainuuta, Pohjanmaan alueita ja muita. Mutta te ette pyytäneet näitä vastaavia tietoja kuin Lappiin liittyen.

On totta, että tässähän on kyse siitä, kohdellaanko kansalaisia yhdenvertaisesti, sillä ne kansalaiset ovat niitä yrittäjiä ja ne yritykset ovat näiden Suomen kansalaisten. Sen takia tässä pitää perustuslaillisesti arvioida tätä. Ja on meillä toki Suomessa olemassa omaisuuden turva ja sitten elinkeinovapaus, ja näitäkin saatetaan näillä toimenpiteillä myös loukata.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi, vastauspuheenvuoro. — Sen lisäksi täällä on pyydettyjä vastauspuheenvuoroja edustaja Lindén ja edustaja Ovaska. Ja koska tämä lähti... [Hälinää] — Okei, pidetään pieni debatti tässä vaiheessa. Elikkä pyytäkää tuolla vastauspuheenvuoropainikkeella puheenvuorot, niin ei jää mikään kirjaamatta, ja sitten sen jälkeen mennään edustaja Ovaskan varsinaiseen puheenvuoroon. — Mutta nyt edustaja Lohi, minuutti.

18.11 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun edustaja Heinonen sanoi, että ”te ette tehneet tarkastelua”, niin vaikka eduskunnassa pitää teititellä, en ole varma, tarkoittitko minua vai hallitusta, kun sanoitte, että ”te ette tehneet tätä arviota hienojakoisemmin”. Minä en sitä jakoa tehnyt enkä tarkastelua tehnyt, sen teki hallitus, ei edustamani sosiaali- ja terveysvaliokunta, jonka puheenjohtajana tässä olen käyttänyt pu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

heenvuoroa. Hallitus toimi eduskunnan tahdon mukaisesti. Tätä jakoa voidaan toki tehdä jatkossa hienojakoisemmin.

Haluan kuitenkin korostaa nyt tässä puheenvuorossa myös sitä, että tämän maantieteellisen hienojakoisuuden lisäksi on erittäin tärkeää, että jatkossa hallitus myös tämän mietinnön tekstin mukaisesti, jonka lausumat sisältävät muuten melkein pä samat asiat kuin kokoomuksen vastalause, erittäin tarkkaan valiokunnan tahdon mukaisesti, eriyttäisi ruokaravintolat ja muut ravintolat toisistaan [Puhemies: Minuutti!] eikä kohtelisi niitä samalla tavalla aukiolojen suhteen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

18.12 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä lyhyessä vastauspuheenvuorossa otan kantaa nyt vain tähän kuntakohtaisuuteen. Täällä olemme jo aikaisemmin tästä keskustelleet, jolloin totesin aivan saman, minkä nyt, eli Manner-Suomessa on 294 kuntaa, pääkaupunkiseudulla 200 000 asukasta pendelöi joka päivä yli kuntarajojen. Omalla kotipaikkakunnallani Turussa, kun lähdän ajamaan pohjoiseen Kahdeksikkotietä, 15 minuutin aikana ylitän viisi kuntarajaa, jolloin ei ole mitään sellaista tahtotilaa, että aivan tarkasti kuntarajaa noudatettaisiin näissä ravintolarajoituksissa. Sen sijaan talousvaliokunnan varajäsenenä minulla oli mahdollisuus osallistua niiden sanamuotojen muotoilemiseen, jotka talousvaliokunta tässä otti ja joissa korostettiin pitkiä etäisyyksiä, alhaista asukastiheyttä. On merkittävä ero Lapin maakunnan ja jopa Pohjois-Pohjanmaan välillä: 100 000 neliökilometriä versus 37 000 neliökilometriä, asukastiheys 2 versus 15. Näin ollen nyt ollaan arvioitu uudelleen sitä Pohjois-Pohjanmaan tilannetta, ja Pohjois-Savo oli myös semmoisten [Puhemies: Minuutti!] keskustelujen kohteena. Oli hyvä, että aloitettiin Lapista, ja varmasti tämä tarkempi arviointi jatkuu.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

18.14 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jos edustaja Heinonen lukisi vähemmän iltapäivälehtiä ja seuraisi enemmän hallituksen virallisia tiedotuskanavia, selviäisi, että hallitus on puuttunut tähän ja tulee puuttumaan entistä tehokkaammin. Esimerkiksi juuri tänään valtioneuvosto tiedotti, että huomenna Kittilässä, eli silloin koko Lapissa, ja Pohjois-Pohjanmaalla ravintolat saavat olla auki. Eli silloin eduskuntaa on seurattu ja niiden, mitä eduskunta on vaatinut, mukaan on toimittu. Onneksi meillä on sosiaali- ja terveysvaliokunnassa tällainen puheenjohtaja kuin Lohi ja tällaisia jäseniä kuin täällä salissa. Silloin alkaa tapahtua, ja hallitus toimii sen mukaan kuin mitä eduskunta siltä edellyttää.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

18.14 **Timo Heinonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kerrotaan, kuinka yksi suljettaviksi määräytyistä ravintoloista on Keski-Suomessa Kinnulassa sijaitseva Ruska Bar & Bistro. Sen omistaja Marja Hakkarainen ei kyllä näistä teidän puheistanne, arvon keskustalaiset, kovin paljon varmasti piittaa. Kinnulan naapurikunnassa Les-tijärvellä, Keski-Pohjanmaan puolella, oleva Saluuna Parila sijaitsee siis 25 kilometrin, reilun 20 minuutin ajomatkan, päässä tuosta Ruska Barista. Se saa olla edelleen auki, ja tämä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

naapurimaakunnan puolella laitettiin kiinni, siitä huolimatta, että Kinnulassa on ollut koko epidemian aikana alle viisi tartuntaa. Eli tässäkin tuo maakunnan raja on ollut teille ratkaiseva eikä de facto alueellinen tartuntatilanne. [Eduskunnasta: Missä sen rajan pitäisi mennä?]

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Juvonen.

18.15 Arja Juvonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Me perussuomalaiset saimme tähän mietintöpohjaan tärkeän tiedon: ”Valiokunnan saaman selvityksen mukaan ravitsemisliikkeissä tapahtuneita raportoituja tartuntoja on yhteensä 515 viikoilla 1—8. Tartuntojen lukumäärän jakaumasta ei kuitenkaan valiokunnalle ole toimitettu tietoa. Kokonaistartuntojen määrä on selvityksen mukaan samalla ajalla 21 158. Ravintoloissa todetut tartunnat ovat siten 2,4 prosenttia kaikista tartunnoista.” Tämä faktatieto täällä mietintöpohjassa on erittäin hyvä asia, ja perussuomalaiset sitä esittivät, ja kiitos siitä, että se tänne hyväksyttiin. Se näkyy myös meidän vastalauseessa. Mutta se, että sitä faktatietoa näistä tartunnoista ei sitten valiokunnan käsittelyssä tuotu, kyllä hämmentää. Tämä esitys on kaiken kaikkiaan kuolinisku monelle ravintolalle ja ravintoloitsijoille, ja kyllä viestejä tulee. Ihmettelen, että tehdään päällekkäistä lainsäädäntöä. Meillä on jo voimassa olemassa rajoituslait, joten tämä kolmas on turha, ja sen takia me esitämme tähän hylkyä.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

18.16 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ehkä näistä eduskunnan toimintatavoista totean sen, että silloin kun valiokunta hyväksyy mietinnön, se on yhteinen mietintö, ja ei ole tapana sieltä sitten poimia, mikä oli kenenkin tekstiä. Ehkä tämä tämmöisenä yleisenä yhteisenä toimintatapahuomiona, ja valiokunnan sisäisen luottamuksen kannalta totean tämän.

Mutta, arvoisa puhemies, todellakin keskustelussa olleet Pohjois-Pohjanmaan ravintolasulut poistuvat huomenna, hyvä näin. Se kertoo myös siitä, että alueen epidemiatilanne on merkittävästi parantunut, ja se on erittäin hieno asia. Toivottavasti se pysyy siinä ja tiukempia rajoituksia sitten ei enää tarvita.

Arvoisa puhemies! Nämä lain mahdollistamat kaikista tiukimmat rajoitukset eivät tule suoraan voimaan, vaan sitten ne asetuksella säädetään. Ja eduskunta edellyttää, että siinä otetaan huomioon tautitilanne alueellisesti, ja näin hallituksen kyllä täytyy sitten eduskunnan ponnen mukaan tehdä. On pyrittävä myös maakuntatasoa tarkkarajaisempaan tarkasteluun. Se on toki vaikeaa, mutta siinä voi hyödyntää näiden alueellisten koronakoordinaatioryhmien lausuntoja.

Mutta täytyy realismi mielessä myös sanoa, että ei me ikinä päästä [Puhemies: Minuutti!] täydellisen hienojakoiseen tarkasteluun. Se on epärealistista, valitettavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mari Rantanen.

18.18 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täytyy ensin vastata tässä edustaja Ovaskalle, joka täällä kehotti kuuntelemaan hallituksen tiedottamista. Se on ollut kyllä luokattoman sekavaa ja vaihtelevaa viimeisen vuoden ajan, ja nyt kun se siir-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

rettiin valtioneuvoston kansliaan, niin sieltä ei ole enää kuulunut oikeastaan yhtään mitään. En tiedä, mihin hyvään tiedottamiseen viittasitte.

Mutta tässä on juuri tämä ongelma: Itsestäni tuntuu todella pahalta, kun me tiedämme, että jos nämä rajoitukset tulevat voimaan, niin se on kuolinisku monelle ravintolalle. Ja sitten on kyllä jokseenkin hämmentävää, että tässä salissa taivastellaan ja kikkaillaan sanoilla, että mitä milläkin tarkoitetaan. Itse asiassa kyllä se on niin, että näitä on pakko pystyä tarkastelemaan sekä alueellisesti tarkemmin että myös ravintolatyypittäin tarkemmin. Tästä samasta asiasta on puhuttu nähdäkseni viimeinen vuosi. Me emme edelleenkään ole siinä tilanteessa, että näissä päästään riittävän tarkkarajaiseen säätelyyn, ja tämä on se ongelma. [Puhemies: Minuutti!] Mielestäni ei voida puhua kyllä tämmöisestä maantieteellisestä kikkailusta täällä, kun me puhutaan nyt tästä taudista ja sen ehkäisemisestä. Että jotenkin tästä keskustelusta tuntuu nyt kyllä häviävän se fokus.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä on pyydettyjä puheenvuoroja edustajilta Kinnunen, Turtiainen, Kilpi ja Lohi. Elikkä otetaan nämä tässä vaiheessa ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Kinnunen. — Haluaako edustaja Heinonen, jonka puheesta tämä alkoi, sanoa? — Selvä, elikkä nyt edustaja Kinnunen.

18.19 Mikko Kinnunen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Heinonen haluaa aina puhua. [Timo Heinonen: Vain silloin, kun on asiaa!] — Kyllä.

Tässä on puhuttu siitä, että alueellisesti pitää katsoa näitä maakuntia hienojakoisemmin. Sehän on ollut perustuslakivaliokunnan toive ja vaatimus pitkin matkaa. Nythän sitten Lappia jo kokeiltiin kuntakohtaisestikin jaotella, mutta nyt tietysti, kun tautitilanne on parantunut, se myöskin maakuntana palautuu perustasolle ja sitä kautta myöskin Pohjois-Pohjanmaa sitten vapautuu.

Mutta edelleenkin olen sitä mieltä, että meillä on hyvin erilaisia maakuntia ja maastoja, sellaisiakin maakuntia, joissa keskustaupungin tilanne voi olla aivan erilainen kuin kaukaisilla laidoilla, ja tällainen on myöskin Pohjois-Pohjanmaa, ja jos Oulu otetaan pois siitä, niin väentiheyskin on huomattavasti matalampi. Mutta nythän koko maakunta siirtyy tai avautuu, ja se on hyvä asia. [Aki Lindén: Sinne!] Mutta edelleenkin tulevaisuudessa täytyy ottaa huomioon alueellinen hienojakoisuus ja kuntakohtaisuus.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Turtiainen.

18.21 Ano Turtiainen at (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sekä kokoomus että perussuomalaiset vastalauseissaan ehdottavat lain hylkäämistä. Olen samalla kannalla. No, molempien vastalauseiden yritystoimintaa puolustavat perustelut ovat kestäviä. Lakiesitys on erittäin kyseenalainen, ja sillä selvästi yritetään ajaa yrityksiä yhä syvemmälle ahdinkoon, koska niiltä tällaisilla keinoilla riistetään taloudellinen tuki ja mahdollisuus sulkutoimien kompensatioon. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

18.21 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viikko sitten tautitilanne oli niin vakava, että hallitus yritti pakkosyöttää eduskunnalle liikkumisrajoituksia. Oikeuskanslerikin äityi näin luulemaan, mutta perustuslakivaliokunta ampui

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

hankkeen kyllä aika armotta alas. Nyt vain viikko sen jälkeen hallituksen ilme on täysin toisenlainen. Voisi jopa sanoa, että se ilme on kuin toisesta todellisuudesta. Yhtäkkiä ollaankin askeleen päässä normaalioloista. Kovasti pitää hämmästellä taudin nopeita liikkeitä, ja vielä enemmän pitää hämmästellä hallituksen ilmiömäisen nopeita kurvailuja ja ketunlenkkiä tämän taudin perässä. On kuitenkin otettava huomioon, että kyse on kokonaisen kansakunnan tautitilanteesta, jossa tauti tekee näitä tepposia. Hallitus on lukemattomia kertoja korostanut tietopohjaista päätöksentekoa. Millaisiin tietoihin nämä nopeat muutokset perustuvat? Millaisiin tietoihin perustuvat rajoituspäätökset, joilla suljetaan ravintoloita sellaisillakin paikkakunnilla, joissa edelleenkin tautitilanne on puhdas nolla? Pohjois-Savossa näitä on useita, ja sitten on vielä enemmän semmoisia kuntia, [Puhemies: Minuutti!] joissa tautitapauksia on huomattavan vähän, alle neljä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohi.

18.23 **Markus Lohi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan valiokunnan puheenjohtajana vielä todeta, että huolimatta siitä, että tästä on jätetty kaksi vastalauseita, joissa esitetään lain hylkäämistä, isossa kuvassa valiokunnan jäsenten tahtotila oli kyllä hyvin yhtenäinen. Meillä oli kyllä hyvin pitkälle samantyyppiset ajatukset siitä, millä tavalla näitä ravintolarajoituksia pitää ottaa käyttöön, ja kehotan lukemaan tämän valiokunnan mietinnön myös. Siellä muun muassa todetaan, että valiokunta korostaa, että lakiesityksessä ei säädetä uusia rajoituksia suoraan voimaan, vaan esityksen tarkoituksena on varmistaa, että valtioneuvosto voi epidemiatilanteen niin vaatiessa säätää oikeasuhteisia ja välttämättömiä rajoituksia. Ja valiokunta korostaa tässä, että aina kullakin hetkellä, kun näitä säädetään asetuksella, pitää tarkastella, onko välttämättömyysedellytyksiä. Oma toiveeni olisi ollut, että olisimme kyenneet vielä pykälätasollakin panemaan hieman tiukemmat rajoitukset siihen, että esimerkiksi ruokaravintoloita ei olisi voitu sulkea ennen 21:tä, koska on paljon reilumpaa, että suljetaan sitten kokonaan ja maksetaan korvaukset, [Puhemies: Minuutti!] kuin annetaan liian ahdas toimintarako.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

18.24 **Aki Lindén sd** (vastauspuheenvuoro): Rouva puhemies! Siteeraan nyt eilistä terveysturvajohtaja Mika Salmisen haastattelua. Hän toteaa näin: ”Vähänkin kun järkeä käyttää, ymmärtää, että etenkin yökerhoihin ja baareihin liittyy suuri tartuntariski, jos paikalla on tartuttava henkilö. Tässä on perusteluiksi penätyt sellaista tietoa, jota on mahdotonta kerätä.” Hän siis viittaa siihen, että jokaisesta ravintolatyypistä tiedettäisiin joka kunnassa se tartuntariski. ”Tämä on pään puskaan laittamista. Kansainvälinen tutkimus näyttö on asiasta selkeä. Meidän tulkinta on, että kun ravintolat saatiin kiinni, tapausmäärät lähtivät nopeasti laskuun. Ravintoloista lähteviä tartunta- ja altistusketjuja on vaikeampi jäljittää kuin esimerkiksi koulussa tapahtuneita ketjuja, joten ravintolat eivät tästä syystä korostu tiedossa olevien tartuntalähteiden tilastoissa.” Tämä oli suora sitaatti Mika Salmiselta.

Edustaja Juvonen viittasi tuohon prosenttilukuun. Se on tietenkin laskettu kaikista tartunnoista, mutta puolet tartunnoista on sellaisia, joita ei pystytä jäljittämään, jolloin itse asiassa ravintoloiden osuus on vähintään 5 prosenttia niistä, joiden lähde tiedetään.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä edustaja Heinonen, kenenkä puheen-
vuorosta tämä keskustelu lähti liikkeelle, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edus-
taja Heinonen.

18.25 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ravintola-
ala työllistää Suomessa 77 000 ihmistä. Työntekijöistä noin kolmannes on alle 26-vuotiai-
ta, ja ravintola-ala on kuluneen vuoden aikana kohdannut merkittävän määrän lomautuk-
sia, irtisanomisia, jotka ovat kohdistuneet nimenomaan näihin pienipalkkaisen alan työn-
tekijöihin ja nuoriin. Kun rajoitustoimet ja lomautukset kohdistuvat jatkuvasti myös sa-
moihin työntekijöihin, on hätä alasta ja työntekijöiden taloudellisesta toimeentulosta suuri.

Alan liikevaihto putosi viime vuonna 1,5 miljardia, minkä seurauksena alan yritykset
ovat, arvoisa puhemies, vakavassa taloudellisessa hädässä. Jopa joka kolmas ravintola-
alan yrityksistä on arvioinut olevansa konkurssiuhan alla tai jopa lopettanut toimintansa tu-
lemaan syyskuuhun mennessä. Tämä on arkea, tämä on totta, tämä on tilanne suomalaisen
matkailun ja ravintola-alan saralla. Ottakaa tämä vakavasti.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten edustaja Ovaska.

18.27 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämä on vaikea ja hankala tilanne,
mikä pitää ottaa vakavasti. Tässä on välillä vain miettinyt aina näiden eri keskustelujen
myötä, että mikä strategia tähän pitäisi valita. Niin kuin aikaisemmin kokoomuksesta esi-
merkiksi tuli paljon puheenvuoroja, että ravintolat kiinni tai auki, mutta nyt sitten siellä
vastalauseessa painotetaan sitä, mitä hallituskin painottaa, eli erilaisia ravintolatyyppejä ja
niiden luokittelua.

Tietysti ehkä tärkeintä on se, että tartuntamäärät saadaan laskemaan ja ennen kaikkea ra-
vintolat auki. Nythän sulkua päättyy 18.4., eli silloin viimeistä päivää ravintolat ovat kiinni
ja sitten alkaa se osuus, mikä minun mielestäni on kaikista vaikein hallitukselle, joka toi-
vottavasti nyt toimii sen mukaan, mitä myöskin täällä valiokunta lausumissaan ehdottaa:
eli nämä ravintolatyypit, toisaalta myöskin se sisä- ja ulkotilojen luokittelu ja riskiprofiilit,
ja muutenkin sitten näihin aukiolo- ja anniskeluaikarajoituksiin esimerkiksi se, että monel-
ta suljetaan — ja mielestäni tuo valiokunnan mietinnössä mainitsema kello 21 on esimer-
kiksi siellä järkevä, ettei siinä viiden kuuden aikaan aleta tekemään näitä liikkeitä. Eli va-
liokunta on tehnyt todella arvokasta ja sellaista tekstiä, mikä hallituksen pitää ottaa vaka-
vasti, koska sitä kautta me nimenomaan palvellaan yrittäjiä.

Tänään perussuomalaiset nostivat kyselytunnilla ansiokkaasti esiin lainvalmistelun ta-
son. Olen ihan samaa mieltä. Kun näyttää siltä, että ministeriössä kaikki aika menee koro-
nan hoitoon, ja mietin aina välillä, onko siellä ihmisiä, jotka miettivät aikaa sitten koronan
jälkeen, niin nyt tässä kun hallitus etenee, pitää ennen kaikkea miettiä sitä, millä tavalla ra-
vintolat avataan ja autetaan myöskin yrittäjiä, kun tämä kriisi helpottaa. Yrittäjät haluavat
mahdollisimman nopeasti ne tiedot, mitä tehdään, kuinka edetään, ja silloin saa myöskin ti-
laukset sisään ja toiminnan pyörimään. Eli meidän täällä eduskunnassa pitäisi olla aina as-
keleen edellä, jotta kansalaiset, yritykset ja muut yhteiskunnan toimijat tietävät, mitä tule-
man pitää. Tietysti kriisin keskellä se ei aina ole mahdollista, mutta siihen pitää pyrkiä kai-
kin tavoin.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

Arvoisa puhemies! Tähän loppuun, kun edustaja Rantanen kysyi, että mitä tiedottamista piti seurata: tänään tosiaan valtioneuvosto kertoi siitä, että Kittilässä ja Pohjois-Pohjanmaalla ravintolat huomenna aukeavat.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Juvonen.

18.29 Arja Juvonen ps: Arvoisa rouva puhemies! Ihan ensin kerron teille, että tuolla käytävällä jaetusta mietintöluonnoksesta on tulossa uusi luonnos, sillä sieltä puuttuu perussuomalaisen kaksi lausumaa. Se on asiakirjatoimistosta parasta aikaa tulossa. Elikkä siellä on tapahtunut valitettava virhe, ja sitä on meille pahoiteltu, ja ei siinä sitten sen suurempaa ongelmaa.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä tunnistaa koronapandemian vakavuuden sekä tarpeet rajoittaa tartuntojen leviämistä. Edelleen valiokuntaryhmä kiinnittää huomiota siihen, että ravintoloiden toimintaa on jo ennen käsittelyssä olevaa hallituksen esitystä rajoitettu useaan otteeseen ja pitkäkestoisesti, ja se tarkastelee asiaa tästä lähtökohdasta.

Meidän perussuomalaisten sosiaali- ja terveysvaliokunnan valiokuntaryhmä katsoi tämän esityksen käsittelyssä, että tämä esitys on tarpeeton, ja olemme esittäneet tämän lakiesityksen hylkäämistä. 26.2.2021 säädettiin laki, jolla väliaikaisesti säädettyjen 58 a ja 58 b §:ien voimassaoloa jatkettiin 30.6.2020 asti, ja se on yhä voimassa, eivätkä esitetyt tiukennukset ole siis välttämättömiä, oikeasuhtaisia tai muutenkaan perusteltuja huomioiden niiden kohdistuminen kaikkeen ravintolatoimintaan.

Tällä hetkellä meillä on Suomessa voimassa useimmissa maakunnissa sulku, joka jatkuu 18.4.2021 asti. Sulun päätyttyä tällä hetkellä voimassa olevien väliaikaisten pykälien mukaan valtioneuvoston asetuksella ravintolat voidaan sulkea kello 23 ja anniskelu päättyy kello 22. Nyt käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä esitetään, että aukioloaikojen rajoitusta tiukennettaisiin aikaisemmasta siten, että ravintolat voitaisiin määrätä sulkeutumaan kello 18 ja lopettamaan anniskelu kello 17. Rajoitukset tekisivät käytännössä kannattamatonta useimpien sellaisten ravintoloiden toiminnasta, joiden liiketoiminta ei koostu pääosin lounasruokailun tarjoamisesta asiakkaille. Kun ravintolat saisivat kuitenkin teoriassa olla auki, hallitus voisi jättää rajoituksista ravintoloiden liiketoiminnalle aiheutuvat tappiot korvaamatta. Tätä siis hallitus haluaa.

Asiantuntijakuulemisissa MaRa ry on tuonut esille, että ehdotettujen rajoitusten kohteena oleva ravintola-ala työllistää yrittäjät mukaan lukien 77 000 henkilöä, joista noin kolmannes on alle 26-vuotiaita. Esitetyn selvityksen mukaan alan liikevaihto laski 1,5 miljardia euroa vuonna 2020 ja anniskelu väheni 40 prosenttia. Jäsenkyselyn mukaan yli 30 prosenttia alan yrityksistä arvioi olevansa konkurssiin alla tai lopettanut toimintansa syyskuuhun mennessä.

Arvoisa puhemies! Perussuomalaiset ymmärtävät koronapandemian vakavuuden mutta olisivat toivoneet asian käsittelyssä faktapohjaista tietoa siitä, kuinka paljon ruokaravintoloissa tartuntoja on ollut. Me ymmärrämme kyllä baarit ja pubit, mutta ruokaravintoloissa myös ihmisten käyttäytyminen on täysin toisenlaista, ja myös ravintoloitsijat ovat hyvin vastuullisesti panostaneet omaan toimintaansa.

Meidän perussuomalaisten valiokuntaryhmä haluaa muistuttaa, että Suomen maakunnat ovat kooltaan ja väestörakenteeltaan hyvin erilaisia ja yksi ainoa maakunta, Lappi, kattaa yksin melkein kolmanneksen koko Suomen pinta-alasta. Koko maakuntaa koskevat rajoitukset maakunnan yksittäisen kunnan tautitilanteen perusteella näyttäytyvät kohtuutto-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

mina, kun esimerkiksi Tornioista Utsjoelle on vastaava etäisyys kuin Tornioista Tampereelle. Ravintoloiden toiminnan rajoittaminen satojen kilometrien päässä siksi, että toisessa samaan maakuntaan kuuluvassa kunnassa on havaittu tartuntarypäs, ei täytä kohtuullisuuden ja oikeasuhtaisuuden vaatimuksia. Tästä syystä perussuomalaisten valiokuntaryhmä vaatii, että perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan esittämillä perusteilla rajoituksia arvioidaan jatkossa kuntatasolla silloin, kun maakunnan eri kuntien välillä on merkittäviä eroja tartuntamäärissä. Ja tästä meillä on muun muassa lausuma.

Perussuomalaisten valiokuntaryhmä edellyttää, että hallitus tunnistaa pitkittyneiden rajoitus- ja sulkutoimien vaikutuksen alan yrittäjien ja työntekijöiden hyvinvointiin ja toimeentuloon ja ryhtyy välittömästi toimenpiteisiin tilanteen helpottamiseksi. Tarpeettomien konkurssien ja työpaikkojen menetysten ehkäisemiseksi sellaisten yritysten, joiden toiminta on käytännössä estetty tai rajoituksilla tehty taloudellisesti kannattamattomaksi, kiinteät kulut tulee korvata täysimääräisesti. Vastaavalla tavalla alan työntekijöiden työttömyys- ja lomautusturvaa on parannettava siten, että alan työntekijät pääsevät työttömyysturvan piiriin välittömästi rajoitus- tai sulkutoimien alkaessa ilman omavastuupäiviä. Tukitoimien osalta on varmistettava, että kaikki alan yritykset ja työntekijät, joiden toimeentulo on rajoitusten takia heikentynyt, pääsevät tukien piiriin. Tarpeettomien taloudellisten menetysten estämiseksi ravintoloille on sallittava ruuan ulosmyynnin yhteydessä sellaisten juomien, joihin kyseisellä ravintolalla on normaalissa toiminnassaan anniskelu oikeus, ulosmyynti rajoitusten voimassa olon ajan, ja lainsäädäntöön on tehtävä tämän ulosmyynnin mahdollistavat muutokset.

Arvoisa puhemies! Meillä on kaiken kaikkiaan kuusi lausumaa tässä. Todellakin siitä, mikä on tuolla käytävällä nyt, puuttuvat nämä kaksi, mutta luen nopeasti vielä nämä lausumat. Toki tänään niistä ei vielä äänestetä, mutta haluan kuitenkin ne teille kertoa. Esi-tämme seuraavia lausumia:

”Eduskunta edellyttää, että hallitus toimittaa eduskunnalle selvityksen tartuntamääristä ja altistumisista erityyppisissä ravintoloissa, jotta rajoitusten vaikuttavuutta voidaan arvioida faktapohjaisesti.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainsäädännön, jolla ravintoloiden kiinteät kulut korvataan täysimääräisesti siltä ajalta, kun ravintoloiden mahdollisuus taloudellisesti kannattavaan liiketoimintaan on rajoituksilla tosiasiallisesti estetty.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee lainsäädännön, jolla ravintola-alan työntekijöille varmistetaan täysi työttömyysturva ilman omavastuupäiviä siltä ajalta, kun heidät on lomautettu tai heidän työntekonsa on tosiasiallisesti estetty rajoitusten seurauksena.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus selvittää ravintolatoimintaan sisä- ja ulkotiloissa liittyvät erilaiset tartuntariskit ja sääteessään rajoituksista asetuksella asettaa rajoitukset siten, ettei sellaista toimintaa, johon ei liity merkittävää tartuntariskiä, rajoiteta tarpeettomasti.”

”Eduskunta edellyttää, että perustuslakivaliokunnan ja talousvaliokunnan esittämillä perusteilla hallitus säätelee ravintoloita koskevista rajoituksista asetuksella jatkossa kuntatasolla silloin, kun maakunnan eri kuntien välillä on merkittäviä eroja tartuntamäärissä.”

”Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee tarvittavan lainsäädännön, jolla ravintoloille mahdollistetaan aukiolorajoituksien ajaksi sellaisten juomien, joiden anniskeluun ravintolalla on anniskelulupansa puitteissa [Puhemies: 7 minuuttia!] anniskelu oikeus, ulosmyynti ruoka-annosten myynnin yhteydessä.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

Ja, arvoisa puhemies, vielä sananen rajoitusten purkamisesta, josta tänäänkin on ollut puhetta. On harmillista, että tehdään päällekkäistä lainsäädäntöä, ja nyt meillä on kolmas laki, jolla rajoitetaan ravintoloiden toimintaa. Sen sijaan tulisi keskittyä siihen, millä tavalla todellisesti päästään koronasta yli, muun muassa tuomalla terapiatakuu mahdollisimman pian eduskuntaan.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mari Rantanen.

18.37 Mari Rantanen ps: Arvoisa puhemies! Erinomaisia ehdotuksia perussuomalaisten valiokuntaryhmältä.

Ensin haluaisin kommentoida tätä edustaja Lindénin äskeistä debattipuheenvuoroa. Totesitte, että THL:n Salminen oli eilen sanonut, että järkikin sanoo, että yökerhoissa ja baareissa nämä tartunnat leviävät. Se on selvä, mutta minkä vuoksi sitten tässä esityksessä ovat kaikki ravintolat? Juuri tällä perusteellahan niiden ruokaravintoloiden pitäisi olla pois tästä, kun se on hyvin erityyppistä. Ja toisaalta totesitte myös sen, että vain 50 prosenttia kyetään jäljittämään, mutta nähdäkseni tämä prosenttiluku ei ole kyllä rajoitusten aikana juurikaan heilahtanut, että jos olisivat ravintoloista nämä 50 prosenttia tartunnoista tai paljon altistumisista ja sitä kautta tartunnoista, niin silloinhan kaiken järjen mukaan tämä prosentti laskisi, mutta mitä ilmeisimmin näin ei ole käynyt, ja siltä osin ei meillä ole myöskään näyttöä, onko se kouluista, onko se työpaikoilta, onko se joukkoliikenteestä vai onko se ravintoloista. [Aki Lindénin välihuuto] Eli tavallaan siinä mielessä kyllä näyttöä täytyisi olla silloin, kun kajotaan näin kovasti omaisuuden vapauteen ja elinkeinovapauteen.

Arvoisa puhemies! Pidän tätä sikäli hankalana asiana ja kannatan luonnollisesti tämän lain hylkyä, kun onhan ihan umpihullua, että meillä voisi tulla sellainen tilanne, että ruokaravintolat menisivät kello 18 kiinni ja niissä loppuisi kello 17 anniskelu. Ihmisethän ovat töissä siihen aikaan. Ruokaravintoloihin tyypillisesti mennään illalliselle vasta kello 18 tai jopa 19. En voi ymmärtää tätä, en sitten millään.

Ja sitten se, mikä puhe tässä on, että ei tarpeettomasti rajoiteta niitä, että voidaan kohdentaa riskin ja alueen perusteella, niin voidaanko? Meillähän juuri täällä hyväksyttiin tämä kuntosalien ja harrastuspaikkojen laki, ja itse asiassa siinä ei paljon harkintaa käytetty. Se oli kaikki kiinni siinä kohtaa, kun aluehallintovirastot tekivät tämän päätöksen.

Sitten minä nostan edelleen tähän yhden kysymyksen, joka on sivuutettu oikeastaan kokonaan. Tätä käytiin silloin läpi lähetekeskustelussa. Kun hallitus sanoo, että he perustavat päätöksensä tutkittuun tietoon, niin minkä vuoksi hallitus ei ota huomioon aivan tuoretta tutkimusta, jota ovat tehneet Helsingin yliopisto, HUS, Ilmatieteen laitos ja Työterveyslaitos viruksen leviämisestä sisätiloissa ja joka tehtiin Henri Alénin Ultima-ravintolassa? Tästä tutkimuksesta tuli tuloksena se, että virusta voidaan huomattavasti laimentaa sisätiloista riittävällä ilmanvaihdoilla, ilman puhdistamisella ja sekoittamisella, [Puhemies: 3 minuuttia!] ja tältä osin voidaan ostaa ravintoloihin myös tällaisia tuotteita, joilla sitä saadaan — tietysti tuulettaminen ja läpiveto on yksi. Mielestäni näitä asioita tulisi nyt kyllä hallituksen ottaa huomioon, tuoretta tutkimustietoa, jolla myös sisätiloja voitaisiin avata sekä ravintolaelinkeinon että muiden elinkeinojen käyttöön. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rehn-Kivi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

18.41 **Veronica Rehn-Kivi r:** Arvoisa puhemies, värderade talman! Coronapandemin har krävt att regeringen varit tvungen att göra flera förslag om ändringar i lagen om smittsamma sjukdomar och om begränsningar beträffande också restaurangernas verksamhet. De senaste restaurangbegränsningarna behandlades här i riksdagen så sent som i februari och är i kraft till slutet av juni. Då epidemiläget i mitten av mars snabbt blev mycket sämre var det naturligt att ytterligare åtgärder för att hindra smittspridningen måste vidtas då flera smittohärdar fått sin början framförallt från olika typer av barer. Regeringen gav då detta lagförslag som vi i social- och hälsovårdsutskottet har behandlat mycket noga. Samtidigt har regeringen infört en total lockdown av restaurangverksamheten på flera håll i landet till den 18 april. De striktare ändringar som nu föreslås ska ersätta de bestämmelser som trädde i kraft i februari och tas i bruk i den mån de behövs genast efter lockdownen.

Arvoisa puhemies! On tärkeää, että kaikki toimenpiteet koronaepidemian leviämisen hillitsemiseksi tehdään harkiten, oikea-aikaisesti ja niin, että niiden positiivinen vaikuttavuus on mahdollisimman suuri ja haitat taas pienet. Nyt käsittelyssä oleva tartuntatautilain muutosesitys on epidemiatilanne huomioiden sekä tarpeellinen että suurimmalta osin kannatettava. Muutoksella on tarkoitus korvata ne väliaikaiset muutokset, jotka tehtiin lakiin, joka on voimassa kesäkuun loppuun saakka. Kun hallitus on samaan aikaan asettanut ravintolat täyssulkuun 18. päivä huhtikuuta asti ja kun tällä toimenpiteellä varmasti on merkitystä tautitilanteeseen, voimme toivoa, että näitä uusia pykälä ei tarvitsisi ollenkaan soveltaa tai ottaa käyttöön.

Ravintoloiden toiminta on koko koronaepidemian ajan ollut koetuksella, ja asiakasmäärä- ja aukiolorajoitukset ovat kohdelleet alaa kovalla kädellä. Tällä esityksellä annetaan valtioneuvostolle mahdollisuus päättää asetuksesta, joka pahimmassa epidemiatilanteessa voisi sulkea ravintoloita jo kello 18. Tämä rajoitus tarkoittaa niille ruokaravintoloille, jotka pääsääntöisesti palvelevat vain iltaisin, samaa kuin täyssulku. Valiokunnan saamien lausuntojen perusteella ei tartuntaketjuja ole selkeästi voitu yhdistää ruokaravintoloihin. Täyssulun ajan menetyksiä valtio on päättänyt kompensoida, mutta sama korvausmahdollisuus tulee olla niillä ravintolayrityksillä, jotka eivät uusien rajoitusten johdosta voi jatkaa toimintaansa.

Sote-valiokunta esittää mietintönsä tueksi kolme vahvaa lausumaa, joita lämpimästi kannatan.

Värderade talman! Restaurangbranschen har varit hårt utsatt under coronaepidemin och därför måste alla åtgärder som begränsar dess verksamhet vara noga avvägda och nödvändiga. Social- och hälsovårdsutskottet har lagt till tre viktiga klämmor till sitt betänkande som jag varmt understöder, och klämmorna lyder så här:

”Riksdagen förutsätter att regeringen i de förordningar som utfärdas med stöd av lagen fastställer begränsningar i proportion till det rådande epidemiläget i varje område och att begränsningarna vid behov differentieras så att de gäller områden som är mindre än ett landskap.”

”Riksdagen förutsätter att regeringen i de förordningar som utfärdas med stöd av lagen beaktar de olika riskprofilerna för olika typer av restauranger och utrymmen inomhus och utomhus och att lindrigare begränsningar av öppettider och serveringstider gäller för verksamhet med lägre risk.”

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

Och: ”Riksdagen förutsätter att för förplägnadsrörelserna får kompensation för de ekonomiska förluster som begränsningarna medför.”

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sarkkinen.

18.45 Hanna Sarkkinen vas: Arvoisa puhemies! Ravintoloita on suljettu ja rajoitettu pandemian aikana niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Syynä tähän on se, että korona leviää ihmisten kohtaamisissa. Taudin leviämisen on otollista maaperää siellä, missä iso määrä tuntemattomia kohtaa tiiviissä tiloissa. Tartuntamäärät ovat viime aikoina Suomessa onneksi lähteneet laskuun ravintolasulkujen jälkeen ja varmaankin myös ainakin osittain niiden ansiosta.

Arvoisa puhemies! Ravintolarajoituksia tarvitaan edelleen. Samalla meidän on nähtävä se ahdinko, jossa ravintola-alan yrittäjät ja työntekijät ovat. Tukitoimia tarvitaan edelleen, ja siihen on myös sosiaali- ja terveysvaliokunta kiinnittänyt mietinnössään huomiota ja antanut asiasta kolmannen lausumansa.

Arvoisa puhemies! Tämän tartuntatautilain muutoksen myötä ravintoloihin voidaan niiden jälkeen eri alueilla avautuessa kohdistaa aiempaa tiukempia aukioloaika-, anniskelu- ja asiakaspaikkarajoituksia. Tiukimmillaan ravintolat voidaan lain perusteella määrätä laittamaan ovet kiinni jo kello 18. Laissa ei kuitenkaan säädetä uusia rajoituksia suoraan voimaan, vaan esityksen tarkoituksena on varmistaa, että valtioneuvosto voi epidemiatilanteen niin vaatiessa säätää oikeasuhtaisia ja välttämättömiä rajoituksia, joilla ihmisten välisiä kohtaamisia vähennetään ravitsemisliikkeiden toiminnan yhteydessä.

Laki on siis mahdollistava, eivätkä tiukimmat rajoitukset astu voimaan automaattisesti. Onkin tärkeää, että lakia soveltavissa asetuksissa valtioneuvosto todella käyttää harkintaa. Rajoitukset tulee suhteuttaa kunkin alueen tautitilanteeseen, ja tätä myös sosiaali- ja terveysvaliokunta mietinnössä edellyttää. Pahimmilla epidemia-alueilla on perusteltua asettaa tiukempia rajoituksia kuin rauhallisen tilanteen alueella. Lisäksi sosiaali- ja terveysvaliokunta katsoo, että eri ravintolatyyppeihin tulee suunnata erilaisia rajoituksia niiden riskiprofilin mukaan. Ruoka- ja juomaravintolat on jo aiemmassa sääntelyssä eriytetty, ja on perusteltua, että vähempiriskiseen toimintaan kohdistetaan lievempiä rajoituksia.

Arvoisa puhemies! Tautitilanne on edelleen huono, ja riski tautitilanteen pahenemiselle on olemassa. Onneksi viimeisimpien päivien ja parin viime viikon kehitys on kuitenkin ollut myönteistä. Tunnelin päässä on myös yhä enemmän valoa, kun rokotukset etenevät ja kausivaihtelu tulee avuksi.

Arvoisa puhemies! On karmeaa, että me joudumme eduskunnassa rajoittamaan ihmisten elämää ja elinkeinoja. Kukaan ei halua rajoittaa toimintoja enempää kuin on tarve. Emme kuitenkaan saa purkaa rajoituksia liian nopeasti, jotta tautitilanne ei lähde käsistä ja hyvä tautikehitys, mitä olemme nähneet viime päivinä, käänny pääläelleen.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kivisaari, poissa. — Edustaja Lindén.

18.48 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn edellä käytettyyn edustaja Sarkkinen puheenvuoroon niiltä osin, millä kuvattiin tätä tilannekuvaa, ja jätän sen osan tästä omasta puheenvuorostani pois ja keskityn seuraaviin asioihin:

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

Edustaja Kilpi kysyi täällä joku aika sitten, mihin tietoon perustuu se, että muutetaan kuitenkin aika lyhyenä aikana näitä säädöksiä, ja niinhän todellakin on tehty tässä. No, se perustuu tietenkin siihen, että kaksi kuukautta sitten meillä oli tämä kahden viikon ilmaantuvuus 90, sitten se oli, kuten edustaja, valiokunnan puheenjohtaja Lohi täällä totesi, korkeimmillaan 174, ja nyt viimeisin tieto on 123. Eli tämä on muuttunut eri suuntiin tavattoman nopeassa tahdissa. Nämä ovat valtakunnallisia lukuja. Sitten meillä on tietysti eri kunnissa ollut kovin erilainen tilanne.

Tämä on johtanut siihen — oman, voisiko sanoa, nopean tarkasteluni pohjalta — että meillä on hyvin lyhyenä aikana ollut neljät erilaiset säädökset. Meillä on ollut tilanteita, joissa perustason alueilla on ollut niin sanotut ihan normaalit ravintoloiden aukioloajat. Sitten meillä on ollut hallituksen esitys 6/2021, joka oli jatkoa sille lokakuussa annetulle esitykselle, eli helmikuussa tämä 6/2021, jolla rajoitettiin niitä kellonaikoja 23:een ja anniskeluaikaa 22:een. Ja sehän olisi nyt tullut voimaan, ellei nyt olisi käsittelyssä ollut tämä hallituksen esitys 32/2021, joka on sitten niin kuin kolmas. Ja sitten meillä on ollut kaksi eri lakia: ensiksi se laki, jolla annettiin tämä kokonaissulku, hallituksen esitys 27, ja sitten sitä jatkettiin hallituksen esityksellä 38 vielä kolmella viikolla.

On ymmärrettävää, että tämä vaikuttaa kovinkin hämmäntävältä. Mutta tähän johtuu siitä, että tilanne on nopeasti muuttunut ja maan eri osissa on ollut kaiken aikaa erilainen tilanne ja sen takia on tarvittu näinkin, voisiko sanoa, moninaista lainsäädäntöä tässä. Sehän on ihan selvä ja olen sen pariin kertaan todennut, että kun maa on kovin kuntarikas, niin kuin Suomi, niin täysin kuntakohtaiseen tässä ei voida mennä.

Kun kuuntelin tarkkaan ja valiokunnassa kuulin perussuomalaisten lausumaehdotukset, niin niissä on muutama varsin hyväkin, mutta tämä viitoslausuma liittyy juuri siihen, että pitäisi täysin noudattaa kuntakohtaisia rajoja, ja ei se ole mahdollista tiheään asutuilla alueilla. Ja ykköskohdassa sitten he peräivät kovasti sitä, että pitää olla hyvin tarkkaa tietoa erilaisten ravintolatyyppeiden riskeistä. Kuten hetki sitten siteeraamassani terveysturvajohtaja Salmisen haastattelussa todettiin, ei ole mahdollista saada sellaista tietoa, joka on erittäin tarkkaa näiltä osin.

Eli tässä on tämä tilanne. Kukaan ei tee tätä sen takia, että ravintola-ala kärsisi, vaan sen takia, että me saisimme tämän koronan kuriin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kimmo Kiljunen, poissa. — Edustaja Virta.

18.51 Sofia Virta vihr: Arvoisa puhemies! Kulunut vuosi on ollut synkkä. Koronaepidemia ja siihen liittyvät rajoitukset ovat osuneet ihmisiin ja toimialoihin eri tavoin. Ravitsemisliikkeet ovat olleet yksi keskeinen toimija, joka on kärsinyt huomattavasti kuluneen vuoden aikana. Suomessa ravitsemisliikkeet olivat suljettuina viime kevään aikana, ja niiden anniskelu- ja aukioloaikoja sekä asiakaspaikkoja on rajoitettu alueellisesti tilanteen mukaan syksyllä sekä nyt alkuvuodesta.

Tässä salissa on jo niin monesti sanottu ja kuultu, että näitä rajoituksia tehdään vain ja ainoastaan sen vuoksi, että ne ovat välttämättömiä ja jotta kykenisimme suojelemaan suomalaisten terveyttä sekä terveydenhuoltokapasiteettiamme. Nämä eivät ole helppoja päätöksiä, mutta täytyy muistaa, että käsillä oleva virus on myös hengenvaarallinen. On selvää, että ensisijaisesti meidän tulee turvata ihmishenkiä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

Emme voi kuitenkaan unohtaa, että jokaisen yrityksen takana on ihminen tai ihmisiä. Jokaisen yrityksen eteen on tehty valtava tuntimäärä töitä, ja jokaisen yrityksen kannattavuudesta on jonkun toimeentulo kiinni. Meistä varmasti jokainen on joko nähnyt läheltä tai kansalaisilta saamansa palautteen kautta kuullut kauempaa sen hädän, mikä niin monilla yrittäjillä on tai on ollut jo pidempään viime vuoden aikana. Monelta yrittäjältä on mennyt tai uhkaa mennä koko elämäntyö ja toimeentulo. Huoli perheen taloudellisesta tilanteesta tai omien työntekijöiden asemasta on suuri. Jatkuva epävarmuus on jo itsessään valtavan kuluttavaa, ja olen erittäin huolissani myös yrittäjien henkisestä jaksamisesta. Vastaavasti niin kovin moni, kuten tässä salissa käydyssä keskustelussa olemme jo kuulleet, on joutunut lomautetuksi tai kokonaan työttömäksi. On äärettömän tärkeää, ettemme me siis unohda yrittäjiä, vaan taloudellisia menetyksiä tulee pyrkiä kompensoimaan ravitsemisliikelle.

Lisäksi on tärkeää, että jos näitä rajoituksia joudutaan asettamaan, pyritään niitä suhteuttamaan kunkin alueen vallitsevaan epidemiatilanteeseen, ja tarvittaessa rajoitukset tulee asettaa eriytetysti maakuntaa pienemmälle alueelle. Lain perusteella annettavissa asetuksissa tulee myös aidosti kyetä ottamaan huomioon se tosiasia, että eri ravintolatyyppejen välillä sekä siinä, tapahtuuko asiointi sisä- vai ulkotiloissa, on eroja sen suhteen, miten suuri tartuntariski on. Mahdollisia rajoituksia asetettaessa tuleekin kyetä tätä vähäriskisempää toimintaa kohtelemaan toisin ja suuntaamaan sinne kevyempiä aukiolo- ja anniskelurajoituksia.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnunen.

18.53 Mikko Kinnunen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Kun ratkaisemme kriisiä, tulee katsoa myös kriisiin yli. Vaikka joudumme vielä rajoittamaan, on tärkeä puhua myös yhteiskunnan avaamisesta.

Kirjasimme viimeksi tänään perustuslakivaliokunnassa mietintöön, että ravintoloita on välttämätöntä käsitellä tyypiteltynä: pääasiassa alkoholia ja pääasiassa ruokaa tarjoavina. Tämä siksi, koska riskit ovat niin erilaisia eri ravitsemusliikkeissä. Sama ajatus löytyy myös sosiaali- ja terveystieteiden valiokunnan mietinnöstä. Lausuman mukaan ”Eduskunta edellyttää, että hallitus ottaa lain perusteella annettavissa asetuksissa huomioon eri ravintolatyyppejen ja sisä- ja ulkotilojen erilaiset riskiprofiilit. Vähäriskisempään toimintaan suunnataan kevyempiä rajoituksia.” Kun nyt katsotaan koronan yli, exit-suunnitelmissa ravintoloita tulee katsoa aidosti tämän tyypittelyn mukaan mutta myös alueellisesti hienojakoisemmin. Perustuslakivaliokunta on toistuvasti muistuttanut, että rajoituksia tulee suunnata maakuntia hienosyisemmin.

Kuntien ja alueiden tilanteet ovat hyvin erilaisia. Olen samaa mieltä edustaja Lindénin kanssa siitä, että joka paikassa ei voida mennä kuntakohtaisiin rajoituksiin. Tulee toimia maaston mukaan erityisesti harvemmin asutuilla seuduilla ja epidemiatilanteen mukaisesti, mutta siellä, missä se on luontevaa, rajoittamista kannattaa epidemian pitkittyessä tarkastella joko seudullisesti tai kuntakohtaisesti, ja tästä myöskin valiokunta on lausunut.

Myös tämä valiokunnan viimeinen lausuma on paikallaan. Sen mukaan ”eduskunta edellyttää, että rajoituksista aiheutuvia taloudellisia menetyksiä kompensoidaan ravitsemusliikelle”.

On hienoa, että tunnelin päässä näkyy nyt myös valoa. Jatketaan kärsivällisesti kohti yhteiskuntamme avaamista ja avoimempaa kesää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

18.56 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Tänään tosiaan on Pohjois-Pohjanmaalla ja Kittilässä purettu ravintolarajoituksia, ja olen saanut tämänkin käsittelyn aikana Pohjois-Savosta ravintolayrittäjiltä vihaisia yhteydenottoja, joissa ihmetellään, miksi siellä ei pureta rajoituksia. Pitääkö Pohjois-Savossa olla puhdas nolla noita tartuntoja, jotta niin tapahtuisi?

Pohjois-Savohan on ollut jo pitkään perustasolla tartuntojen suhteen, ja se oli sitä myös silloin, kun näistä viimeisimmistä rajoituksista päätettiin ja ne laitettiin toimintaan. Siellä on monta kuntaa, joissa tartuntoja on se puhdas nolla, ja vielä enemmän niitä kuntia, joissa tartuntoja on huomattavan vähän. Siitä huolimatta Pohjois-Savossa ovat edelleen voimassa ne samat rajoitustoimet kuin pahimmilla epidemia-alueilla. Alueellista harkintaa ei ole tehty, ja jos on tehty, niin hyvin kummallisella tavalla ja logiikalla.

Kun nämä viimeisimmät rajoitukset päätettiin ottaa käyttöön, niin ravintoloille annettiin reagointiaika, joka voidaan laskea tunneissa. Eivät ravintolat yksinkertaisesti voi toimia näin. On täyteltävä varastoja tulevien tilausten mukaan ja toimittava kuin seuraavana päivänä ja seuraavina päivinä olisivat ihan normaalisti paikat auki. Missä on ennustettavuus? Missä on luottamus? Miksi yritysten toimintaa ei yritetäkään ymmärtää? Eivätkö yrittäjät ole kärsineet jo riittävästi? Miksi sitä tällä tavalla lisätään entisestään?

Ravintoloiden sulkemiselle pitää olla välttämätön tarve. Sen takia rajoituksia ollaan nyt sitten osittain purkamassa, koska välttämätöntä tarvetta ei enää ole. Miten rajoitukset olivat välttämättömiä, kun tilanne oli perustasolla siellä Pohjois-Savossa ja monessa kunnassa tartuntoja nolla? Yhdellä hetkellä on välttämätöntä, toisella ei olekaan. Edelleenkin: Pohjois-Savossa ollaan perustasolla.

Tällaisessa tilanteessa on erinomaisen tärkeää ymmärtää yrityksiä ja niiden toimintalogiikkaa. Olennaisin logiikka on se, että yrityksillä on maksavia asiakkaita ja kassaan virtaa rahaa. Muuten yrityksillä ei ole elämisen edellytyksiä. Ravintolayrittäjien puskurit ja hätävarat on syöty jo ajat sitten. Moni on joutunut jo myymään omaisuuttaan pitääkseen yrityksensä elossa, moni on jo lopettanut.

Ravintolat ovat minun mielestäni kyllä osoittaneet sen, että ne voivat toimia vastuullisesti ja turvallisesti. Eiköhän olisi jo viimeinkin aika osoittaa heille luottamusta ja toimia tässä jollain tavalla loogisesti, niin että siellä auki, missä se ihan oikeasti on mahdollista. Pohjois-Savossa on monta paikkaa, koko Pohjois-Savo, missä voidaan näin toimia. Miksi ei toimita? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kimmo Kiljunen.

18.59 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Näin ensimmäiseksi on todettava se, että hallitus on tämän vuoden aikana, koronaviruksen aikana, kyllä toiminut poikkeuksellisen tehokkaasti mutta myöskin vastuullisesti. Suomalainen yhteiskunta on tästä globaalista pandemiasta kärsinyt selkeästi vähemmän kuin muut maat tartuntojen määrän sekä kuolleisuuden osalta, ja myöskin nämä taloudelliset vahingot ovat olleet pienemmät kuin vertailumaissa. Tässä suhteessa hallitus on ollut määrätietoinen koko ajan, ja vaikka edustaja Kilpi sanoi, että hallituksen politiikasta puuttuu ennustettavuus, niin se ennustettavuuden puute ei johdu hallituksen toimista vaan tästä koronaepidemian luonteesta. Me emme tiedä riittävän hyvin, kuinka tämä tauti toimii, kuinka se leviää. Me emme näe näitä muunnoksia

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

etukäteen riittävän hyvin. Tässä on näitä useampia aaltoja ollut sekä Suomessa koettuna että maailmalla vielä enemmän, eli tätä tautia ei voida ennustaa. Sen takia tässä on tietysti toimenpiteitä, jotka näyttävät yllättäviltä: pari viikkoa sitten täällä käsiteltiin sitä, että liikumisrajoitusten pitää astua voimaan, ja nyt sitten saamme ilouutisia siitä, että meillä tartuntojen määrät ovat vähentyneet, jolloin me pyrimme sitten myöskin luomaan strategian siitä, kuinka näistä rajoittavista toimista päästään eroon. Tämä liikkuminen on nytten epäennustettavaa, mutta se ei johdu todellakaan hallituksesta vaan tästä taudin tilasta, mikä tässä valtakunnassa on. Ja kiitos niiden tehokkaiden rajoittavien toimenpiteiden — joista myöskin ravintola-alan yrittäjät ovat kärsineet paljon, ovat ehdottomasti kärsineet paljon — meillä on tämä yleishallinta hyvä.

Hallitus on myöskin osoittanut joustavuutta. Muistan hyvin, kun täällä aikaisemmin tästä ravintolatoiminnasta, sen rajoittamisesta, vuosi sitten keskusteltiin: Oli pitkät perustelut. Itsekin käytin puheenvuoron, jossa viittasin siihen, että tähän pitäisi saada alueellista eriyttämistä ja katsoa asiapohjaisesti tätä asiaa, ja näinhän hallitus nyt tässä tekee — on tehnyt jo aikaisemmin ja tekee nytkin. Eli tämä on se yleistilanne, ja siinä suhteessa olemme nyt juuri sellaisen lainsäädännön kanssa tekemisissä, että tätä me emme hetki sitten voineet ennustaa, että nyt pääsemme käsittelemään tätä tässä muodossa. Ja edelleenkin: ei muuta kuin yhteistoimin viedään tätä koronahallintaprosessia eteenpäin.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kilpi.

19.02 Marko Kilpi kok: Arvoisa rouva puhemies! Vielä muutama sananen tässä edustaja Kiljuselle.

Mitä on ennustettavuus? Se pohjautuu siihen, että on tietynlaiset säännöt, tietynlaiset parametrit, joiden mukaan mennään. Esimerkiksi Pohjois-Savossa ollaan perustasolla, ja varsinkin niissä kunnissa, joissa tartuntoja on edelleenkin se puhdas nolla, voisi kuvitella — ainakin minä yrittäjänä ajattelisin niin — että koska tilanne on tällainen, niin kyllähän täällä varmasti ovet pysyvät auki. Tämä sama tilannehan on Pohjois-Karjalassa itse asiassa vielä korostetummin. Melkoisena yllätyksenähan se on tullut, että siellä sitten ravintoloissa on pitänyt laittaa ovet säppiin, ja se ei ole kovin ennustettavaa, jos toimitaan näitten periaatteitten vastaisesti.

Tämä on semmoinen asia, minkä takia näitä vihaisia viestejä tulee, koska ihmiset eivät ymmärrä ja eivät pysty näkemään, että tämä nyt oli ennustettavaa ja luotettavaa toimintaa, ja se tässä on se ongelma. Minä en sitä näe niinkään sataprosenttisesti taudista ja sen luonteesta johtuvana asiana, vaan kyllä siinä on epäloogisuutta, joka johtuu puhtaasti päätöksenteosta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kimmo Kiljunen.

19.03 Kimmo Kiljunen sd: Arvoisa puhemies! Jos tässä nyt pystyy hyvin nopeasti debatoimaan vielä muutaman huomion siitä, mitä edustaja Kilpi tässä pohdiskeli tästä ennustettavuudesta, että pitäisi olla selkeät parametrit, laskentakaaviot ja niin edelleen: Haluaisin tuoda tässä esille, että tässä on vaikea osoittaa nyt sormella hallitusta. Kuten me kaikki tiedämme ja kuten tänään pääministeri moneen kertaan täällä jo osoitti, Suomen hallitus tässä joutuu seuraamaan terveysviranomaisien tekemiä laskelmia ja arvioita tilanteesta. Tässä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 37/2021 vp

suhteessa tavallaan se viimekätinen vastuu tulee sieltä, mihin se kuuluukin, eli terveysviranomaisilta.

Me painimme tässä vakavan taudin kanssa, eikä hallituksella eikä yhdelläkään poliitikolla tässä salissa riitä kapasiteetti sanoa, kuinka tässä pitäisi toimia, kuuntelematta näitä asiantuntijoita, ja sama koskee yrittäjiä. Yrittäjillä on oma näkemys siitä omasta kulmasaan, ja me kaikki tiedämme, että tämä on erittäin vaikeaa yritystoiminnalle, hoitohenkilökunnalle, koko yhteiskunnalle, kaikille ihmisille. Olemme puhuneet ikäihmisistä, kuinka vaikeata se on heille, kun yksinäisyys vaivaa. Meillä on valtava joukko kansalaisia, jotka tästä kärsivät. Mutta viime kädessä asiantuntemus siitä, miten tätä tautia hallitaan epidemiologisesti, on terveysviranomaisilla, ja sen takia me joudumme kaikki sitä nyt kuuntelemaan, ja sen takia tämä epäennustettavuus, ennustettavuus ja ne laskelmat tulevat muualta kuin tältä poliittiselta päätöksentekoprosessilta suoraan.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 32/2021 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.